

Thuis

Voor huurders van Bo-Ex

januari 2018

Alles over
duurzaam
wonen

Van elektrische trui tot windturbine

Samen naar een groener Utrecht

Zo groen wonen
we in 2030

Doe het zelf duurzaam
Tips voor huis, tuin en keuken

 bo~ex

Dubbele winst

Een volledig elektrische auto, zonnepanelen, afval scheiden: thuis probeer ik zo milieuvriendelijk te leven als ik kan. De zonnepanelen liggen nu een half jaar op het dak. Die kosten natuurlijk wel geld, maar ze leveren ook direct een besparing op. Dat kan ik via een app volgen. Op een zonnige dag is dat extra leuk: je ziet meteen hoeveel elektriciteit de panelen opwekken.

Ook bij het boodschappen doen, houd ik het milieu in mijn achterhoofd. Zo min mogelijk plastic bijvoorbeeld. Als het even kan, koop ik producten die in de buurt van mijn huis zijn geteeld. Ik ga bijvoorbeeld naar de boer vlakbij. Hij verkoopt rundvlees van koeien die lekker buiten hebben gelopen. En mooi meegenomen: het is goedkoper dan bij de supermarkt.

Bij Bo-Ex zijn we ook volop met duurzaamheid bezig. In deze Thuis vindt u daar allemaal voorbeelden van. Het is natuurlijk belangrijk dat de aarde schoner wordt, voor onszelf, onze kinderen en kleinkinderen. Maar bij Bo-Ex vinden we het vooral belangrijk dat het u, de huurder, wat oplevert. Een lagere energierekening dankzij de zonnepanelen op het dak bijvoorbeeld. Dat het milieu er beter van wordt, is dan mooi meegenomen. Dubbele winst noem ik dat!

Groene groet,

Marije Eleveld
Directeur Bo-Ex

In deze thuis

Over de
vloer bij drie
duurzame
huurders

6

Groene tips
voor huis, tuin
en keuken

12

Hoe groen
wonen we
in 2030?

14

En verder

Groen gesprek met Lot van Hooijdonk	3
Milieuvriendelijk nieuws voor u van Bo-Ex	4
Ook een lagere energierekening?	5
Kan iedereen duurzaam zijn?	10
STOK denkt mee over duurzaam wonen	11
Achter de schermen: hoe groen is Bo-Ex?	16

U leest over

Service en betrokkenheid

Financiën en regelgeving

Plezierig wonen

Onderhoud en innovatie

Duurzaamheid

Colofon

Thuis is een uitgave van Bo-Ex

Oplage 7.700 exemplaren

Redactie Erna Kensen en Suus van Geffen

Teksten Annemarie van Dijk, Suus van Geffen en Helen Jochems

Fotografie Marieke Duijsters, Shutterstock

Concept & vormgeving XS Media, Utrecht

Druk Trepico

Contact met Bo-Ex klantenservice@boex.nl, tel. (030) 282 78 88, www.boex.nl
J.C. Maylaan 18, 3526 GV Utrecht

Lot van Hooijdonk,
wethouder Mobiliteit en
Duurzaamheid in Utrecht.

“In 2030 is Utrecht helemaal groen”

Utrecht over ruim tien jaar: veel gebouwen zijn geïsoleerd. Daken zijn bedekt met zonnepanelen. Ook op nieuwe plekken, zoals velden en geluidswallen, liggen zonnepanelen. Alle stadsbussen rijden elektrisch.

Na de make-over is Utrecht een klimaatneutrale stad. Lot van Hooijdonk, wethouder Mobiliteit en Duurzaamheid, vertelt hoe de gemeente dit wil bereiken. “We besparen energie. We gebruiken steeds meer duurzame energiebronnen zoals zon, aardwarmte en wind. En we gaan van het aardgas af. De uitdaging is groot, maar Utrecht is op de goede weg. De inwoners krijgen er veel voor terug in de vorm van een schone stad, meer wooncomfort en een lagere energierekening.”

Dat de stad duurzamer wordt, is al zichtbaar. “Kijk naar de glazen isolerende gevel van het ASR-kantoor in Rijnsweerd. Of neem de renovatie van

de flat aan de Henriëttedreef met zonne- en windenergie. Wat vooral slim is: Bo-Ex denkt meteen na hoe ze deze aanpak op andere plekken in de stad kan kopiëren.”

Geïsoleerd huis van de wethouder

Corporaties kiezen bij renovaties steeds vaker voor een grote sprong naar de toekomst. De wethouder juicht dit toe. “In Overvecht-Noord zijn de gasleidingen uiterlijk 2030 aan het eind van hun levensduur. Is het slim om nieuwe gasleidingen aan te leggen? Nee. De corporaties werken hier mee aan een duurzame oplossing.”

Zelf heeft de wethouder veel gedaan om haar huis uit 1895 energieneutraal te maken. “Ik heb de binnenkant, het dak en de kruipruimte geïsoleerd. Ook zijn er mechanische ventilatiesystemen en zonnepanelen geplaatst.” 🏠

“De inwoners krijgen een schone stad, meer wooncomfort en een lagere energierekening”

Geen gasleiding meer

In Rijnvliet (Leidsche Rijn) bouwt Bo-Ex 196 ééngesinswoningen en appartementen. De woningen krijgen alleen een elektra-aansluiting. Hierdoor daalt de CO₂-uitstoot en valt de energierekening lager uit. Naar verwachting start begin april de bouw van de eerste dertig woningen. Vanaf eind januari kunt u zich inschrijven via Woningnet.

Uw dak wekt energie op

In december 2017 zijn zonnepanelen gelegd op het complex aan de Veeartsenijstraat. Dit is het eerste appartementencomplex van Bo-Ex dat individuele zonnepaneleninstallaties heeft gekregen. Tot 2020 wil Bo-Ex duizend sociale huurwoningen van zonnepanelen voorzien. Dit levert een bijdrage aan het verlagen van woonlasten voor huurders.

Oud pand, nieuwe technieken

Bo-Ex maakt het St. Antonius Gasthuis in Utrecht Oost geleidelijk aardgasvrij. Als een appartement leegkomt, verdwijnt de gasleiding en maakt Bo-Ex een voorziening voor elektrisch koken. Ook doet Bo-Ex een proef met vier nul-op-de-meter woningen en één 'all electric' appartement. Bo-Ex wil namelijk meer weten over energieneutraal wonen. Maar er is meer. In 16 appartementen in de 'niewbouw' (1986) zijn de cv-ketels toe aan vervanging. Daar gaat Bo-Ex onderzoeken wat het beste resultaat geeft als het gaat om energie- én kostenbesparing. Bijvoorbeeld: isoleren en ventileren, duurzame verwarming en op het dak zonnepanelen en een warmtepomp.

Uw aanspreekpunt in de wijk

Complexbeheerder Abdellah is uw aanspreekpunt in Lunetten, de binnenstad (zuid), Sterrenwijk en Hoograven. Harry vindt u verder in Kanaleneiland, Transwijk, Rivierenwijk en Nieuwegein.

Ruud komt u tegen in Leidsche Rijn, Lombok en de Kruisstraat. Roderik heeft Overvecht en de binnenstad (noord) onder zijn hoede. Kijk voor de spreekuren op www.boex.nl bij contact.

Abdellah

Harry

Ruud

Roderik

Bo-Ex wenst u een gelukkig en gezond 2018!

Uw energierekening omlaag

Als sociale huurder in de gemeente Utrecht kunt u een gratis energieadvies en energiebox aanvragen. De energiebox bevat besparende producten. Zoals een zeer zuinige lamp, een stekkerblok en radiatorfolie om warmteverlies te voorkomen. Het advies kunt u zonder hoge kosten zelf uitvoeren. Al 2.500 huurders doen mee. Zij besparen gemiddeld 113 euro per jaar. Hoe werkt het?

Bezoek thuis

Nadat u een afspraak heeft gemaakt, komt er een energieadviseur bij u thuis. Samen kijkt u naar de energiesituatie van uw woning. U krijgt tips hoe u minder energie kunt gebruiken en daarmee geld kunt besparen. U krijgt ook de gratis energiebox ter waarde van 50 euro. Het advies wordt aan het einde van het bezoek met u gedeeld.

Tips ook online

Het energieadvies kunt u altijd online inzien. U ziet niet alleen uw tips, maar ook hoe hoog uw energieverbruik is in vergelijking met een huishouden dat lijkt op dat van u. Als u dat wilt, ontvangt u het advies ook per brief.

Een gezin met twee kinderen in een tussenwoning betaalt gemiddeld 144 euro aan gas, water en elektra per maand. Dat is een flink bedrag. De energiebox helpt u om te besparen.

Aanmelden

Als u zich aanmeldt op www.energiebox.org wordt u gebeld voor een afspraak met de adviseur. U kunt ook zelf een afspraak te maken. Hiervoor belt u op werkdagen tussen 9.00 en 13.00 uur naar 030 302 15 71.

Hoeveel energie gebruikt u eigenlijk?

Bo-Ex doet mee aan een onderzoek naar energiebesparing tot wel 10% bij huurders met een slimme (digitale) meter. Voor dit onderzoek zoekt Bo-Ex 150 huurders. Wilt u inzicht in uw energieverbruik? En heeft u een slimme meter? Meldt u dan aan via <https://energysense.nu/eda/energieu/>. Als u wordt ingeloot voor de display, koppelt een energiecoach een energiedisplay aan uw slimme meter. De display plaatst u op een zichtbare plek. Zo krijgt u op ieder moment inzicht in uw energieverbruik. U mag de energiedisplay een jaar lang gratis gebruiken.

Als u niet wordt ingeloot voor een display, doet u wel mee aan het onderzoek. U vult dan twee keer een vragenlijst in en maakt kans op een cadeaubon van 50 euro. Uw gegevens worden vertrouwelijk behandeld. Meer informatie vindt u op <https://energysense.nu/eda/energieu/>.

Een duurzame rondreis door Utrecht

Het gas laten afsluiten en een elektrische trui dragen of een windturbine op het dak hebben. Drie huurders vertellen op welke manier zij bezig zijn met duurzaam wonen.

Michel Post

Tineke van den Haselkamp

Enia Lans

Het is veertien graden in de Lombokse woonkamer van Michel Post. Speciaal voor het bezoek zet hij de elektrische radiator aan. "Dan warmt het binnen een uur op naar 18 graden." Meestal vindt hij het zonde om de hele kamer te verwarmen. "Ik ga gewoon onder mijn stralingspaneel zitten dat aan het plafond hangt. Dat voelt heerlijk warm, geeft een après-ski gevoel. Verder draag ik een extra trui en een dikke broek." Energie besparen is een

"De windturbine deed het zo goed dat ze eerst te veel geluid maakte"

Tineke

sport voor Michel. In juni 2016 liet hij zijn gas afsluiten. "Dat vond ik een uitdaging. Nu moest ik wel op zoek naar andere manieren om mijn huis te verwarmen. Ik ben altijd aan het nadenken over hoe het nog handiger en goedkoper kan."

Elektrisch T-shirt

Gelukkig is Michel een echte klusser en bleken er oplossingen genoeg. Hij had ooit al zelf 28 tweedehands gekochte zonnepanelen geplaatst, op zijn eigen dak en op de daken van de burens. "Zonnepanelen zijn net gordijnen, die verhuis je gewoon mee als je weer weggaat." In de zonneboiler op zijn dak plaatste hij een elektrisch verwarmingselement, zodat hij ook in de winter ongeveer vier minuten per dag warm kan douchen. Werkt hij in de woonkamer achter zijn computer, dan draagt hij een elektrische warmte-

mantel en plaatst hij zijn voeten in een elektrisch voetenzakje. Zijn keuken is onverwarmd. "Maar ach, als je gaat koken wordt het vanzelf warm." Een leuk experiment was het T-shirt waarin hij zelf met de naaimachine warmtedraden naaide. "Als je zorgt dat je benen en voeten warm zijn, en ook je rug is warm, dan kun je een veel lagere achtergrondtemperatuur aan."

Nul op de meter

Dankzij zijn zonnepanelen – daarbij verdien je geld aan het terugleveren van de stroom aan het energiebedrijf – heeft hij op jaarbasis 'nul op de meter'. Zeker in de zomer wekt hij veel meer energie op dan nodig is voor zijn huishouden. In de winter lukt dit helaas nog niet. Daarom is hij met Bo-Ex in gesprek over een warmtepomp. "Dat apparaat zorgt op een milieuvriendelijke manier voor verwarming

Michel naait op de naaimachine warmtedraden in een T-shirt.

van je huis en voor warm water in de douche en keuken. Ik wil er het liefst een die weinig lawaai maakt en die komt dan op het dak. Hopelijk gaat dat binnenkort gebeuren."

De Henriëtte Power

Drieënhalve meter hoog, zeven meter breed en zeven meter diep. Sinds augustus staat er een windturbine pal boven het appartement van Tineke van den Haselkamp. Ze woont tien hoog in een flat aan de Henriëttedreef in Overvecht. De plaatsing van de windturbine was een hele *happening*, waar een enorme kraan aan te pas

kwam. Het is een experiment, legt Tineke uit, die ook in de bewonerscommissie van de flat zit. Als de windturbine genoeg stroom oplevert, komen er meer turbines op het dak. Ze vindt het een prachtig apparaat. "Ik vind het echt een vrouw, met haar ronde vormen. Officieel heet ze de Henriëtte Power, maar ik noem haar Lady Xarusa, naar de beginletters van de namen van de ontwerper en zijn kinderen. Die naam past veel beter bij haar, vind ik. We zijn trouwens de eerste flat met windturbine in Europa, hoe leuk is dat? Ze kijkt over heel Utrecht uit."

"Ik ben altijd
aan het nadenken
over hoe het
nog handiger en
goedkoper kan"

Michel

Tineke vindt het leuk dat ze in de eerste flat met windturbine in Europa woont.

Ze zingt

Een beetje overlast bezorgt de Henriëtte Power haar soms wel. "Ze moesten gaten in mijn appartement boren om haar vast te zetten. Een enorm lawaai en het leverde ook nog lekkage op, wat goed en snel is opgelost. En in het begin bleek ze het zo goed te doen dat ze te veel geluid maakte. 'Hoor eens, ze zingt', zei ik dan voor de grap." Na een ingreep maakt de windturbine geen geluid meer. Het apparaat wordt op afstand bediend. Als de bewoners overlast ervaren, neemt Tineke contact op met het bedrijf achter de windturbine, dat dan actie onderneemt. Omdat ze zich zo voor de proef inzet, krijgt Tineke de energie cadeau die het apparaat oplevert.

Enthousiast

Er staan spannende plannen op stapel, vindt Tineke. Als het experiment slaagt, komen er in de toekomst meer windturbines op het dak. Verder wordt de flat gasloos en komt er een nieuwe gevel met meedenkende panelen die zonne-energie opwekken. Ook warmen deze de buitenlucht op die naar binnen gaat én halen deze de warmte uit de binnenlucht die weer naar buiten gaat. "Zodra zeventig procent van de bewoners het met deze plannen eens is, gaat de renovatie door. Wij als bewonerscommissie zijn in ieder geval heel enthousiast. Je móet iets doen om minder gas, olie en kolen te gebruiken. Dit heeft de toekomst. Als het goed is, levert deze flat over een tijdje zijn eigen energie. Dat lijkt me geweldig."

Zuiniger stoken

Iets verderop in Overvecht staat het seniorencomplex waar Enia Lans

"Je betaalt nu alleen wat je verbruikt, dat is fijn"

Enia

Enia heeft een eigen unit voor stadsverwarming met een draadloze thermostaat.

woont. Het werd altijd verwarmd met een gemeenschappelijk verwarmingssysteem. Iedereen betaalde hetzelfde bedrag, los van het verbruik. Afgelopen zomer kreeg iedere bewoner een eigen unit voor stadsverwarming met een draadloze thermostaat. Daarmee kunnen de bewoners zuiniger stoken, waardoor hun energierekening lager kan uitvallen.

Altijd lekker warm

"Het systeem is op verschillende manieren in te zetten", legt Enia uit. "Je gebruikt alleen de thermostaat en laat de radiator op dezelfde stand staan, of andersom: dan gebruik je alleen de radiator. Dat laatste doe ik. De thermostaat staat standaard op 23 graden. 's Ochtends draai ik de radiator open en 's avonds weer dicht.

Heel makkelijk, dan is het overdag altijd lekker warm in huis. 's Nachts hoeft dat natuurlijk niet." De radiatoren in de slaapkamer en badkamer staat uit. "Ik laat de deuren naar de woonkamer een beetje open staan, dan wordt het daar vanzelf ook wat warmer." Ze is benieuwd of haar energierekening minder hoog wordt. "Je betaalt nu alleen wat je verbruikt, dat is fijn. Er is nog geen eindafrekening geweest. Ik hoop dat ik straks minder betaal, dan kan ik van het uitgespaarde geld fijn een keertje op vakantie." 🏠

Iedereen kan duurzaam zijn

Verspreid over de stad wonen huurders met een verrassend duurzaam hart. Thuis sprak met vier van hen.

“Een duurzame samenleving vind ik belangrijk”

→ **Jan Bruins**
uit de **Antoniushof**

“Duurzaam is een samenleving waar mensen met een fysieke beperking in vrijheid kunnen leven. Bo-Ex heeft bij een buurvrouw de voordeur aangepast. De woning is nu rolstoelvriendelijk. Elkaar helpen en samenhang in de samenleving versterken vind ik belangrijk. Zelf leef ik zuinig. ‘Deur dicht! Licht uit!’ riep mijn moeder altijd. Dat zit er nog goed in. Een uur

voor het slapengaan zet ik de verwarming uit. Ik heb zuinige lampen en douch vijf minuten. Bij het koken gebruik ik niet meer water dan nodig is.”

“Bij de supermarkt betaal ik graag iets meer voor duurzame producten”

→ **Nicoline Korthagen**
uit **Wittevrouwen**

“Ik recycle veel en deel mijn auto. Bij het boodschappen doen kies ik vaak voor duurzame producten en vegetarisch eten. Daar betaal ik graag iets meer voor. Een paar jaar geleden heeft Bo-Ex een zuinige cv en warmtewisselaar in mijn woning geïnstalleerd. Daar ben ik blij mee. Het huis is uit de jaren tachtig en goed geïsoleerd. Een verbeterpunt? Afval scheiden in de binnenstad is best lastig, dat zou beter georganiseerd kunnen worden. Dit is niet iets voor Bo-Ex, maar meer voor de gemeente.”

“Alleen zonnepanelen is niet voldoende”

→ **Erik Kunst**
uit **Tuinwijk**

“De muren van mijn woning worden geïsoleerd, ik krijg dubbel glas en centrale verwarming. Ik heb nu één gaskachel. De keuken houd ik vorstvrij met een extra kachel. Dat is straks niet meer nodig. Na de renovatie verwacht ik meer wooncomfort en een lagere gasrekening. Er komen ook zonnepanelen. Ze leveren meer elektriciteit dan ik gebruik. Ik gebruik niet veel elektriciteit, heb spaarlampen en doe

het licht uit als ik wegga. Bo-Ex zou behalve zonnepanelen ook elektrische voorzieningen moeten aanbrengen voor koken en verwarming. Als alles op elektriciteit werkt, kan de gasaansluiting weg.”

“Onze missie is verbetering en verfraaiing van ons monumentale pand”

→ **Hans Nederkoorn**
uit de **Schildersbuurt**

“Dit complex van 84 woningen is een monumentaal pand. Als lid van de energiecommissie kijk ik naar isolatie, energiezuinigheid en wooncomfort. Als het nodig is, help ik medebewoners, bijvoorbeeld met warmtefolie aanbrengen achter de verwarming. Er komt groot onderhoud aan: hét moment om samen met Bo-Ex te kijken naar mogelijkheden voor verduurzaming, zoals plaatsing van zonnecellen. In mijn woning heb ik de vloer geïsoleerd en tochtstrips onder de voordeur geplakt. Hoe Bo-Ex kan helpen verder te verduurzamen? Bo-Ex' visie op de toekomst is goed, maar de uitvoering zou soms sneller mogen.”

Laat u horen

Doe mee aan ‘Dit vindt u’ en ontvang een professionele foto van uzelf. Mail naar communicatie@boex.nl.

STOK denkt mee over duurzame en comfortabele woningen

Zonnepanelen op daken, extra isolatie en dubbel glas. Bo-Ex werkt hard om te zorgen dat alle woningen in 2020 gemiddeld energielabel B hebben. Huurdersvereniging STOK denkt mee.

STOK (Stedelijk overleg van Kommissies van bewoners) is blij met alle aandacht van Bo-Ex voor duurzaamheid. Maar STOK waarschuwt ook. Een duurzame woning is prettig, maar de woonlasten mogen daardoor niet stijgen. Soms gebeurt dat toch. Bijvoorbeeld als de servicekosten harder stijgen dan dat de energiekosten dalen. Gelukkig is dit bij Bo-Ex-huurders niet het geval.

Zelf kiezen

De tweede waarschuwing van STOK gaat over het comfort voor huurders. Ze moeten net zo comfortabel wonen als voordat hun woning een beter energielabel kreeg. "Wooncomfort is

voor iedereen anders", zegt Martin van 't Klooster, secretaris van STOK. Daaruit volgt waarschuwing drie: een huurder moet zelf kunnen kiezen uit keuzes die Bo-Ex biedt. Niet alle huurders willen een duurzame woning. Die keuze moet er ook zijn, vindt STOK.

Gasaansluiting

Verder vindt STOK dat de uitstoot van CO₂ echt moet dalen als Bo-Ex woningen duurzamer maakt. De gemeente wil bij alle woningen in Overvecht-Noord de gasaansluiting weghalen, uiterlijk in 2030. Daar komt dan elektra voor terug. Van 't Klooster: "Dat is wat ons betreft niet voor elk complex de beste oplossing. Daarom

willen wij dat Bo-Ex per complex bekijkt wat het beste is." Het laatste punt waar STOK op hamert, is dat Bo-Ex de huurders goed informeert en vanaf het begin betreft bij de plannen. Als huurders mogen meedenken, zijn de oplossingen vaak beter. "En dan zijn er meer huurders het ermee eens."

Meepraten

STOK en Bo-Ex zitten samen in een werkgroep voor duurzaamheid. Ook organiseert de huurdersvereniging thema-avonden voor bewonerscommissies en huurders met interesse in het onderwerp. De activiteiten vindt u op www.stokachterdedeur.nl. 🏠

Dagelijks duurzaam

Gooi minder eten weg

Welk fruit en welke groente moet je juist wel in de koelkast bewaren en welke niet? Appels en druiven wel, net als bloemkool en aardbeien. Maar paprika, komkommer en tomaat kunt u het beste buiten de koelkast bewaren. Op www.voedingscentrum.nl/bewaarwijzer kunt u een gratis handige sticker aanvragen.

Soms is nieuw beter

Een nieuwe koelkast, vriezer, vaatwasser of wasmachine is vaak zuiniger met energie. Koopt u een nieuwe, kies dan voor energielabel A+++.

THT- en TGT-datum, hoe zit dat ook al weer?

TGT staat voor Te Gebruiken Tot. Een TGT-datum staat op zeer bederfelijke producten. Na de TGT-datum moet u de producten weggooien. Een THT-datum staat op producten die niet snel bederven. THT staat voor Ten minste Houdbaar Tot. Na de THT-datum kan de kwaliteit van het product wat achteruit gaan, maar u kunt het dan vaak nog wel veilig eten. Twijfelt u hoe lang u iets kunt bewaren? Kijk op www.voedingscentrum.nl/bewaarwijzer.

Vlees of vega?

Vlees is een belangrijke bron van eiwitten, maar niet de enige. Plantaardige eiwitrijke producten (zoals peulvruchten, sojaburgers en tofu) belasten het milieu het minst. Van alle soorten vlees hebben rund- en lamsvlees de hoogste milieu-impact. Kip (wit vlees) is een betere keuze.

Groene tips voor huis, tuin en keuken

Delen is het nieuwe hebben

Als u spullen deelt met anderen, scheelt dat voor het milieu en in de portemonnee. Een partytent, een hogedrukspuit en een heggen-schaar heeft u bijvoorbeeld niet elke dag nodig. Online platforms zoals peerby.com maken het makkelijk om anderen te vinden voor ruilen, huren of gezamenlijke inkoop. Op consumentenbond.nl vindt u handige websites om spullen te delen, te lenen, te ruilen of weg te geven. Van auto's tot vakantieverblijf.

Auto: hoe kleiner hoe beter

Als u dan toch een auto nodig heeft, kies dan een klein model met energielabel A. Een kleine auto is 15% zuiniger dan gemiddeld, terwijl een grote auto 20% meer verbruikt dan een middenklasser. En huur een grote auto als u hem echt nodig heeft.

Tweedehands

Tweedehands artikelen kunnen een flinke milieuwinst opleveren. Het verlengen van de levensduur spaart namelijk grondstoffen, energie en afval. Gaat u een product maar kort gebruiken, zoals babykleding? Of is het onverslijtbaar? Dan loont het zeker om het tweedehands aan te schaffen.

Nog meer tips

Alles over gezond, veilig en duurzaam eten vindt u op www.voedingscentrum.nl
Meer over energie en milieu vindt u op www.milieucentraal.nl

Uw woning wekt straks energie op

Het is goed voor het milieu én voor de portemonnee: een energiezuinig huis. Bo-Ex is er hard mee bezig. “Mensen gaan straks echt minder betalen.”

Stel je voor: je hebt een slimme thermostaat in huis waarop je meteen kunt zien hoeveel energie je verbruikt en hoeveel dat kost. Het apparaatje geeft ook vrijblijvende tips, zoals: ‘Als u twee minuten korter doucht, bespaart u dit bedrag.’ De thermostaat zet bovendien de wasmachine aan als de stroom goedkoop is. En je kunt er de verlichting en ventilatie mee aan- en uitzetten. Toekomstmuziek? Nee hoor. Bo-Ex is er in de wijk Kanaleneiland-Zuid al mee bezig. Daar wordt volop gewerkt aan het updaten en verbeteren van woningen, vertelt Spencer Schols, manager Vastgoed en Ontwikkeling, enthousiast. “De woningen die aangepakt worden, krijgen zo’n slimme thermostaat, zonnepanelen en worden aardgasvrij. Hierdoor krijgen ze energielabel A – dat betekent dat het huis zeer energiezuinig is. Dat biedt meer

comfort én bespaart geld. Mensen zullen hun energierekening zien veranderen. Het is gewoon léuk, energie besparen.”

Win-win

Iedereen zal het erover eens zijn: slimmer omgaan met energie is een *must*. Stoken op gas, olie en kolen verandert het klimaat en vervuult het milieu. Bovendien raken deze fossiele brandstoffen een keer op. Gelukkig snijdt het mes aan twee kanten als het om duurzame oplossingen gaat. Het is beter voor ons klimaat én bespaart geld. Daarom denkt Bo-Ex als enige woningcorporatie volop mee in het project IRIS, dat Utrecht uitvoert samen met zes andere Europese steden. De Europese Commissie was hier zo enthousiast over dat ze geld beschikbaar stelt voor de aankomende woonblokken in Kanaleneiland-Zuid, als een onderdeel van IRIS.

Stille, schone deelauto

Het is de bedoeling dat alle Bo-Ex-woningen straks niet alleen energie-neutraal zijn, maar ook energie opwekken. Die energie kunnen bewoners weer doorverkopen – aan de burens bijvoorbeeld, die dit

“Mensen zullen hun energierekening zien veranderen”

daardoor goedkoper kunnen krijgen dan via hun energiebedrijf. Spencer: “We zijn nog bezig met bedenken hoe je energie van de ene naar de andere woning kunt brengen.” Hij denkt verder dat straks meer mensen in een deelauto rijden, waarvoor je kunt betalen met energie. Deze rijdt op batterijen die opgeladen zijn met zonne-energie. Zo’n stille, schone auto gebruik je alleen als je hem nodig hebt en hoeft dus niet de hele dag thuis voor de deur te staan. Bovendien betaal je niet voor onderhoud. “Autorijden wordt zo bereikbaar voor iedereen, ook

voor mensen die het wat minder breed hebben. We hopen dat eenzame huurders hierdoor weer wat meer de deur uitgaan en onder de mensen komen.”

Bewoners denken mee

Er gaat nog meer veranderen in de stad, vertelt directeur Carolien van Hemel van het Utrecht Sustainability Institute (USI), waarmee Bo-Ex en de gemeente aan IRIS werken. “Zo komen er elektrische bussen en lantaarnpalen die werken via zonne- of windenergie en wifi leveren. De zonnestroom laden we straks niet alleen in de accu van de

auto, maar slaan we ook op voor later thuisgebruik.”

We gaan het samen doen met de bewoners, zegt Carolien. “Zij mogen meedenken. Er komt een IRIS werkplaats in de wijk waar mensen kunnen meepraten over thema’s. Bijvoorbeeld over hoe de slimme thermostaat eruit moet zien om er makkelijk mee te kunnen werken.”

Het IRIS-project loopt door tot 2021. Het eerste Bo-Ex-huizenblok is in 2018 klaar, vertelt Spencer. “Als het project succesvol is, komen de andere wijken aan de beurt.” 🏠

“Als het project succesvol is, komen de andere wijken aan de beurt”

"We proberen ons eigen verbruik te beperken"

→ **Rob Versluis (58)** is hoofd **Facilitaire zaken & Gebouwen-beheer bij Bo-Ex**

"Ik zorg samen met twee collega's voor onze eigen kantoren, het wagenpark en de centrale inkoop. Ik vind het belangrijk om mensen te ontzorgen. Het vak zelf vind ik prachtig. Ik maak plannen om de service voor collega's steeds beter te maken en om zo duurzaam mogelijk te werken. Soms is het een puzzel om te zorgen dat de werkomgeving van alle collega's zo prettig mogelijk is. Onze investeringen in Utrecht moeten goed zijn voor mens en milieu. Ook in onze eigen kantoren proberen we het verbruik te beperken. Ons kantoor aan de J.C Maylaan verbruikt, vergeleken met 2009, ruim 100.000 kilowattuur minder stroom per jaar. Dat is net zo veel als 28 huishoudens samen." 🏠

Ledlampen

De halogeenlampen in het Bo-Ex logo heb ik vervangen door led. Dat verbruikt 80% minder stroom.

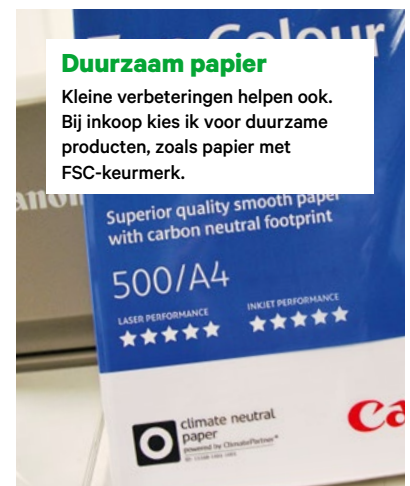
Lichtkoepel

Door de lichtkoepel laat het dak 30% minder warmte en UV-straling door. In de zomer hoeft de airco minder hard te werken.

Wat is dit voor verwarming?

ClimaRad is een bijzondere verwarming. Aan de achterkant steken buizen door de gevel die zorgen voor circulatie van lucht. Verwarming en luchtverversing in één dus. Dat bespaart veel energie.

Duurzaam papier

Kleine verbeteringen helpen ook. Bij inkoop kies ik voor duurzame producten, zoals papier met FSC-keurmerk.

Klimaatinstallatie

Deze nieuwe klimaatinstallatie zorgt voor betere luchtkwaliteit. Het mooie is: de installatie draait als de mensen werken en schakelt terug als iedereen naar huis gaat.

"Onze investeringen in Utrecht moeten goed zijn voor mens en milieu"